

Protokol č.1:

Makrofoto, mikroskopické preparáty, mikroskopické techniky

Simona Valášiková, jeseň 2012

1) MAKROFOTO

U izolovaných mikrobiálnych kolónií môžeme v rámci **makroskopickej morfológie** hodnotiť ich:

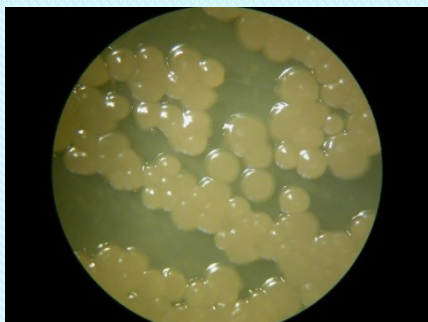
- **tvar:** okrúhly, nepravidelný (laločnatý, zvlnený,...)
- **farbu:** bezfarebná, pigmentovaná
- **profil:** plochý, zvýšený, vypuklý, pupkovitý, gombíkovitý
- **okraje:** hladké, vrúbkované, zubaté, rhizoidné, vláknité
- **povrch:** hladký, lesklý, matný, drsný
- **transparentiu:** priehľadná, priesvitná, nepriehľadná

Makrofoto vybraných MO z úlohy IX.

***Azotobacter vinelandii* CCM 289**

veľkosť kolónií: stredne veľké
povrch: lesklý
okraje: pravidelné (hladké)
profil: zvýšený
farba: žltozelená

***Sporosarcina ureae* CCM 860**

veľkosť kolónií: drobné
povrch: matný
okraje: pravidelné (hladké)
profil: plochý
farba: béžová

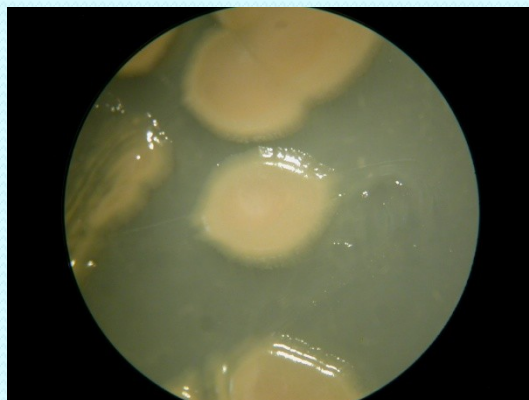
***Leuconostoc mesenteroides* CCM 1803**

veľkosť kolónií: obrovské (nie izolované)
povrch: lesklý
okraje: pravidelné (hladké)
profil: zvýšený
farba: hnedá
+ výrazný zápach

Makrofoto zástupcov rodu *Bacillus*

B. megaterium CCM 2007

B. sphaericus CCM 1615

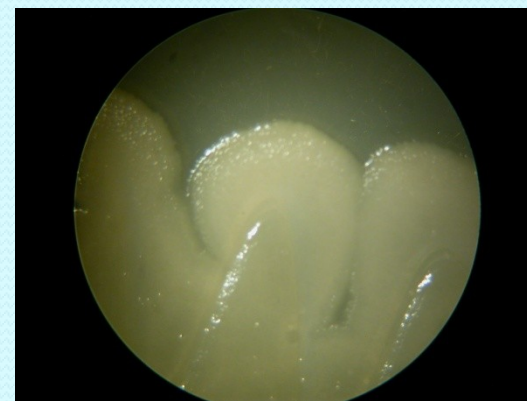
B. mycoides CCM 145

B. subtilis CCM 2216

B. thuringiensis CCM 19

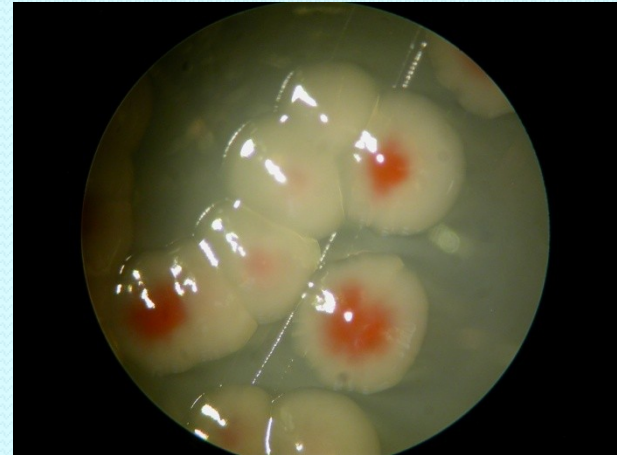

B. cereus CCM 2010

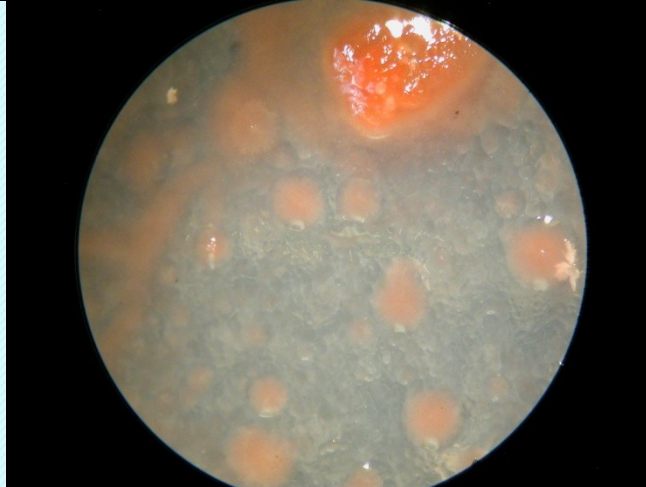
Makrofoto zástupcov domény *Bacteria*, *Archaea* a kvasiniek (eukar.org.)

kvasinka:
Saccharomyces cerevisiae

Bacteria:
Serratia marcescens
CCM 303

Archaea: *Haloarcula hispanica* CCM 3601T

2) MIKROSKOPICKÉ PREPARÁTY

- Niektoré morfológické znaky mikroorganizmov je potrebné posudzovať v mikroskopickom preparáte.
- Pre posúdenie **skutočného tvaru** živej bunky a štruktúry buniek neporušených fixáciou a farbením, ďalej na pozorovanie **rastu, množenia a pohybu** baktérií apod. pripravujeme **natívny preparát**.
- **Farbené preparáty** sa využívajú pri zisťovaní **typu BS, tvaru buniek a usporiadania ich zhlukov**, prítomnosti a uložení **spor, púzdier a inklúzií** a taktiež pri zisťovaní **životaschopnosti** buniek.
- Medzistupeň medzi vitálnymi a fixovanými preparátmi tvorí pozorovanie nesfarbených buniek na kontrastnom pozadí, čo nám umožňujú **negatívne farbené preparáty**. Využívajú sa pre **meranie presnej veľkosti** buniek nedeformovaných fixáciou a farbením. Nefarbíme bunky, ale ich okolie (napr. nigrosinom).

Gramovo farbenie

- **Gramovo farbenie** je jednou z najdôležitejších diagnostických metód pri identifikácii baktérií – rozlišuje baktérie
  - **grampozitívne**, ktoré sa farbja modrofialovo
  - **gramnegatívne**, ktoré sa farbja červenoružovo.
- Podstata grampozitivity tkvie v odlišnom zložení bunkovej steny.
- Jedná sa o farbenie fixovaného preparátu a následné morenie buniek roztokom jódu. Vzniká komplex farbivo-jód-BS, ktorý sa tvorí v G+ aj v G- baktériách. Rozdiel vzniká pri premývaní preparátu alkoholom, z G- sa komplex vymýva (odfarbujú sa) a G+ si sfarbenie ponechávajú (komplex zostáva zachytený v BS). Pre zvýraznenie rozdielu sa G- baktérie dofarbujú kontrastným farbivom.
- U **gramlabilných MO** je Gramova reakcia závislá na fyziologickom stave bunky a na zložení kultivačného prostredia. Gramova reakcia je najspôľahlivejšia u mladej bakteriálnej kultúry (< 24h), staršie kultúry nemusia zadržovať primárne farbivo a výsledky nie sú presné.

Preparáty farbené podľa Grama

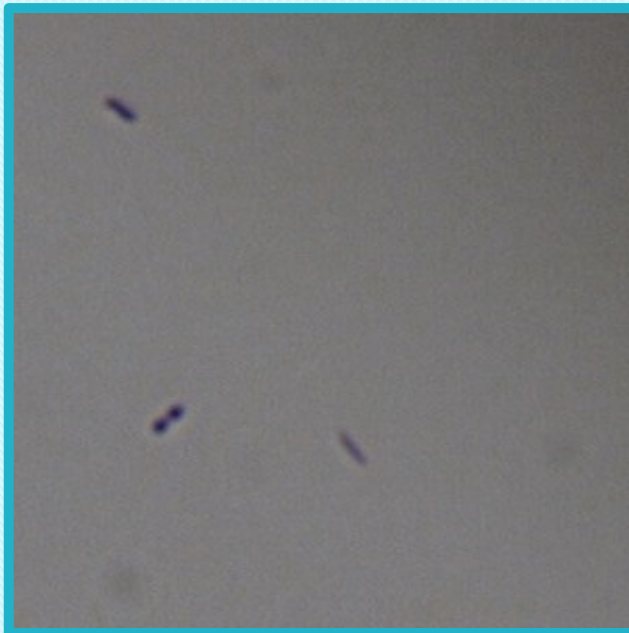
Úloha č. 9: G+ koky alebo krátke tyčinky

Azotobacter vinelandii

G- krátke tyčinky

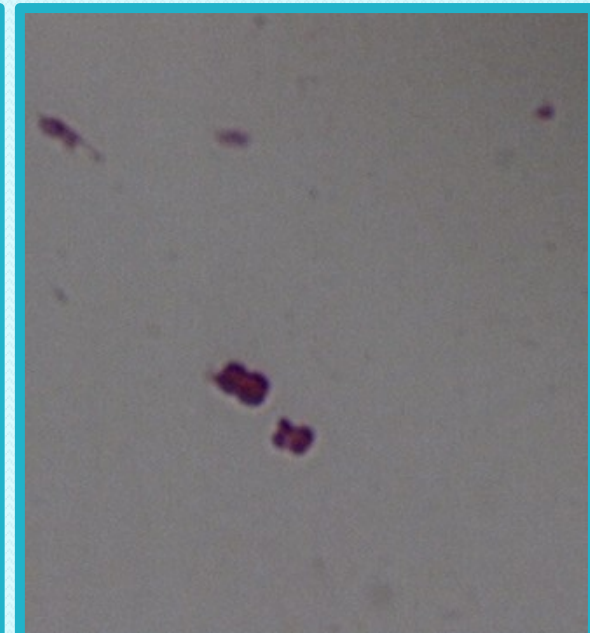
CCM 289, zv 1000x

Leuconostoc mesenteroides

G+ koky (diplokok)

CCM 1803, zv 1000x

Sporosarcina ureae

G+ koky (tetrády, balíčky)

CCM 860, zv 1000x

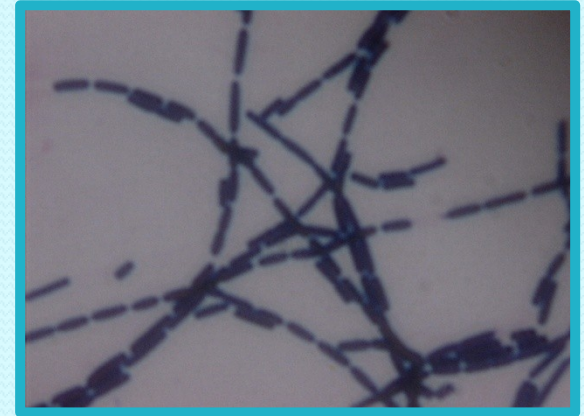
Úloha č. 1: Porovnanie rôznych tvarov bakteriálnych buniek v rámci jedného rodu, Gramovo farbenie → *Bacillus*

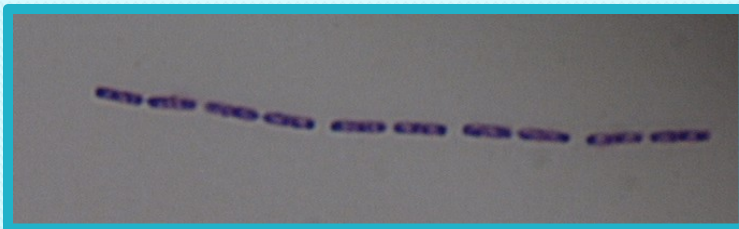
Bacillus megaterium CCM 2007

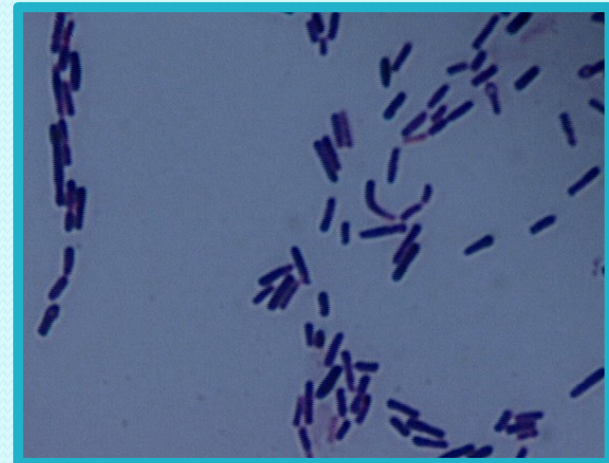
Bacillus cereus CCM 2010

Bacillus mycoides CCM 145

Bacillus thuringiensis CCM 19

Bacillus sphaericus CCM 1615

Bacillus megaterium CCM 2007

Negatívne farbenie

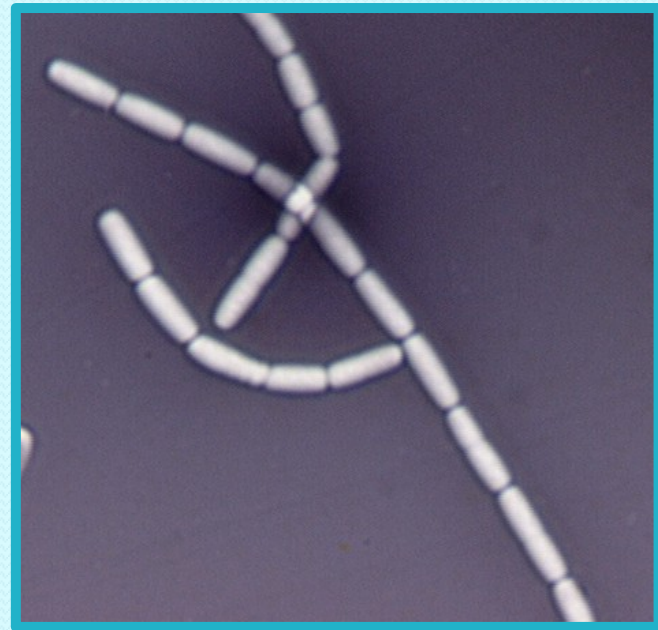
→ *Bacillus*

Bacillus cereus CCM 2010

Bacillus sphaericus CCM 1615

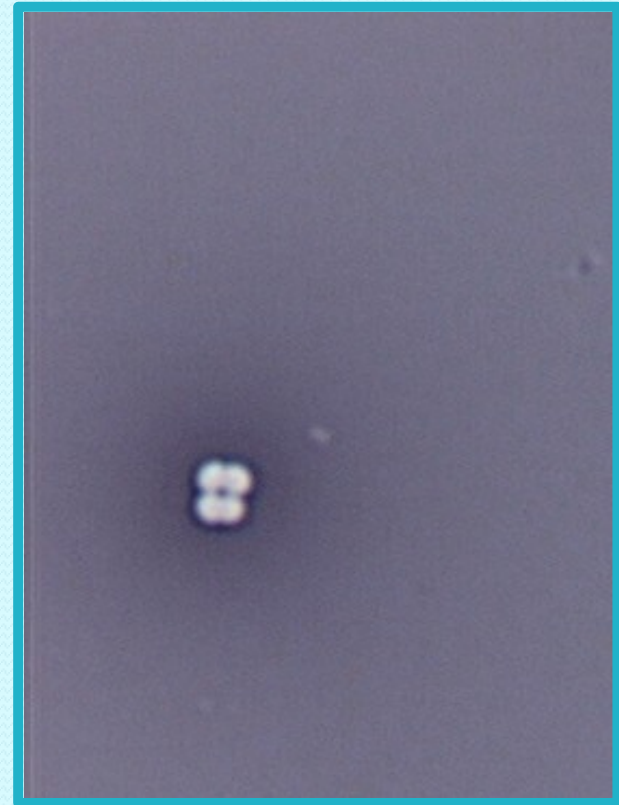

Bacillus mycoides CCM 145

Negatívne farbenie → **G+ koky**

Leuconostoc mesenteroides CCM 1803
dvojice, retiazky

Sporosarcina ureae CCM 860
tetrády

3) MIKROSKOPICKÉ TECHNIKY

Mikroskopické preparáty môžeme pozorovať:

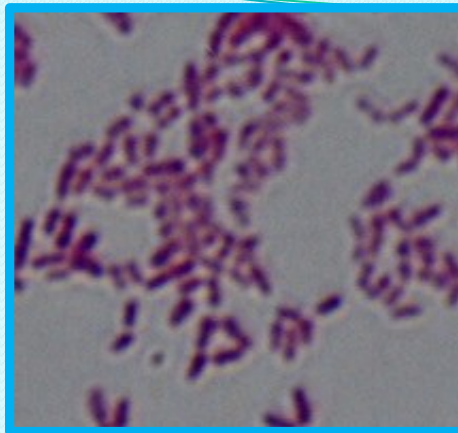
- v **jasnom poli** (farbené preparáty)
- vo **fázovom kontraste** (natívne preparáty)
- v **Nomarského kontraste** (natívne preparáty)

Fázový kontrast

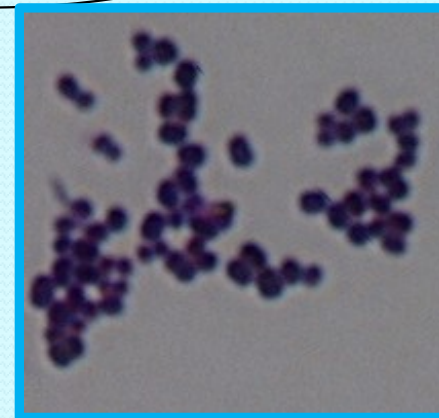
- Obraz je vytvorený interferenciou lúčov fázovo posunutých aj neposunutých (závisí na indexe lomu prostredia)
- Rozdiely vo fázi svetla sú prevedené na zmenu kontrastu
- V hustej absorbujúcej časti preparátu dôjde k čiastočnej absorpcii vlnovej dĺžky a ku zmene amplitúdy, čo zachytíme ako zmenu intenzity svetla → vidíme ju ako svetlú
- Umožňuje pozorovať živé objekty v natívnom stave bez farbenia, zviditeľňuje žiariace bakteriálne spóry

jasné pole (Gram.f.)

jasné pole (Gram.f.)

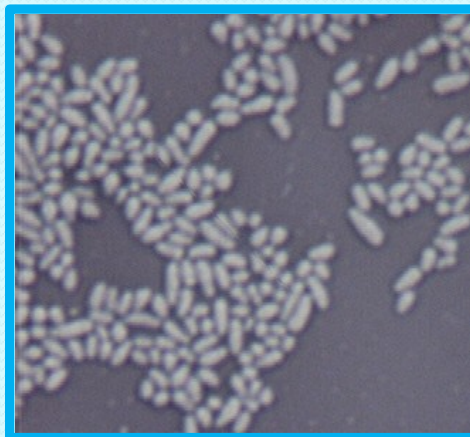

jasné pole (Gram.f.)

fázový kontrast

***Bacillus thuringiensis* CCM 19**

fázový kontrast

***Corynebacterium glutamicum* CCM 2428**

fázový kontrast

***Micrococcus luteus* CCM 169**